

Megjelent a budapesti műemlékek útmutatója

865 épületet helyeztek védelem alá

A Műemlékek Országos Bizottsága már korábban elrendelte Budapest műemlékeinek és minden feltalálható, megőrzésre érdemes műbecsű létesítmény gondos összefrását. *Genthon István* múzeumigazgatót és *Zakariás Sándor* fővárosi főjegyzőt bízták meg ezzel a nagy szakértelmet követelő munkával. Fáradhatatlan szorgalommal, a főváros egész területének bejárásával sikerült is a nehéz feladatot teljesíteniök. Ennek eredményeként elkészült a budapesti műemlékek és a műemlékjellegű épületek jegyzéke, amely 865 léteit tartalmaz.

A BUDAI MŰEMLEKEK

A Vár, úgy, amint áll, teljes egészében műemléknek számít. Az órási arányú háborús pusztulás ellenére még ma is 167 műemlékjellegű épület van ebben a kerületben. Ügyszólván minden egyes ház külön-külön történelmi és építészeti műemléknek számít és a kerület történelmi értékét növelik Budavár ősi falainak maradványai, a régi templomok és az újabb ásaások nyomán feltárt leletek. A háborús romok alól is rengeteg építészeti emlék került napvilágra. A *Bugát-utca* alatt kerülnek el az egykori Szent Lázár-templom romjai. A *Palota-téren* van egy gránitoszlop, amely Mátyás király kerti lakának maradványa.

A II. kerület 95 műemléknek nyilvánított épülete nagyrészt a *Batthyány-utca*ban, a *Batthyány-téren*, a *Corvin-téren*, a *Fő-utca*ban, a *Gyorskocsi-utca*ban, az *Iskola-utca*ban áll. A műemlékek között tartják nyilván Gül Baba türbéjét.

Óbudán, amely műemlékekben bővelkedő második városrészünk 149 létesítményt írtak össze. Rengeteg műemlék van a *Bécsi-úton*, a *Kiskorona-utca*ban, a *Kiscelli-úton*, a *Lajos-utca*ban, a *Szentlélek-téren*. A Bécsi-út 269. szám alatt, mely a Török-Labor-gyár telepe, középkori falak húzódnak végig. A hajógyári szigetén vannak az aquincumi helytartó palotájának romjai. A *Szentlélek-tér* útteste és házai alatt nagyméretű, középkori épületek romjai hevernek.

AZ EGÉSZ SZTALIN-ÚT MŰEMLEK

A Belvárosban 102 műemléket kutattak fel. Kevesen tudják, hogy a *Váci*-, *Veres Pálné*-, *Szerb*-, *Redtanoda*-, *Magyar-utca*ban mennyi műemlékünk van. A sok régi belvárosi ház van.

Az V. kerületben 107 műemlékünk van. Számos ház udvarán találtak régi, művész kiképzésű

kutakat, udvarrészteket. Az *Arany János-utca* 16. számú ház lépcsőházában a hét vezér szobrai állanak.

Teljes egészében megóvásra javasolják a szakértők a *Szálkíni-utat* — a volt Andrásy-utat —, mely egységes építészeti kiképzésű és minden épülete, összes eredeti részletével, fokozott védelmet igényel. Számos műemlékjellegű épület van a *Bajcsy-Zsilinszky-úton*, a *Király*-, *Paulay Ede*-, az *Ó-utca*ban is. A *Jókai-utca* 33—35. számú ház a volt Nyugati-pályaudvar régi főhomlokzati épülete.

A VII. kerületben 42 műemléket írtak össze. A *dohányutca*l zsnagóga ezek közül a legértékesebb. Nagyon becses műemlék a *New York-palota*, *Mcgyar-Mannheimer Gusztáv* és más neves festők freskóival.

RÓKUS-KÓRHÁZ, CITADELLA

A Józsefvárosban kerekén 60 megóvandó objektumot kutattak fel. A *Baross-utca*ban, a *Conti-utca*ban, a *Rákóczi-úton*, az *Üllői-úton* áll a legtöbb. E kerület legkiemelkedőbb műemlékei, a *Nemzeti Színház*, az egyetemek, a régi képviselőház, a *Rókus-kórház* és a templomok. A *Ferencvárosnak* 35 műemlék van, közülük a *Kőzvágóhid* kapuzata szép szobraival. *Kőbányán* mindössze 10 műemléket számoltak össze. A XI. kerületben 9 építészeti emlék található. Legfontosabb a gellérthegy *Citadella*, amely a jövő évben éri el létesítésének centenáriumát. A *Kamaraerdőben* egy XII. századbeli kolostor és templom romjait találták. A XII. kerületben 36 műemlékszerű épület, főleg villa van, legtöbb a *Szabadsághegyen*. Egy k-másikhoz történelmi emlékek fűződnek. A *Vörös Hadsereg útja* 51. számú villa, mely a most elhunyt *Márkus Emilia* tulajdona volt, szintén szerepel a műemlékek jegyzékében. A villa kertjében áll két nő szobor, amelyek a régi Nemzeti Színház épületéből származnak. Végül a XIII. kerületi *Láng-utca*ban találtak egy műemléket: *Transaquincum* római őrtornyának romjait. A XIV. kerületben 7 műemléket jegyeztek fel.

Gárdonyi Jenő

Képz. nyomt. XX. sa. 23. sz.

Budapest székesfőváros házinyomdája 1941 — 9086

Budapestre vonatkozó hírságikkek			Osztalyszóás	
Szerző:	Gárdonyi Jenő		Tárgy	725-94
Cím:	Megjelent a budapesti műemlékek útmutatója			
Forrás:	Magy. Hírsz.		Személy	
(Hely)	1949 dec. 30		Helyszám	4 1949
(Idő)	(Köt. v. füz.)			
	(Oldal)			